

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ശ്രീസീതാലക്ഷ്മണഭരതശത്രുഘ്നഹനുമത്സമേത ശ്രീരാമചന്ദ്ര
പരബ്രഹ്മണേ നമഃ

ശ്രീമദ്രാമായണേ വാൽമീകീയേ ആദികാവ്യേ അരൺയകാണ്യേ

॥ ത്രിഷഷ്ടിതമഃ സർഗഃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാദേശികൻ

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ശ്രീസീതാലക്ഷ്മണഭരതശത്രുഘ്നഹനുമത്സമേത ശ്രീരാമചന്ദ്ര
പരബ്രഹ്മണേ നമഃ

॥ ത്രിഷഷ്ടിതമഃ സർഗഃ ॥

ശ്രീരാമസ്യ വിലാപഃ

സ രാജപുത്രഃ പ്രിയയാ വിഹീനഃ
ശോകേന മോഹേന ച പീഡ്യമാനഃ |
വിഷാദയൻ ഭ്രാതരമാർതരൂപോ
ഭൂയോ വിഷാദം പ്രവിവേശ തീവ്രം || 3.63.1 ||

സ ലക്ഷ്മണം ശോകവശാഭിപന്നം
ശോകേ നിമഗ്നോ വിപുലേ തു രാമഃ |
ഉവാച വാക്യം വ്യസന്നാനുരൂപ -
മുഷ്ണം വിനിഃശ്വസ്യ രുദൻ സശോകം || 3.63.2 ||

ന മദ്വിധോ ദുഷ്കൃതകർമ്മകാരി
മന്യേ ദ്വിതീയോഽസ്തി വസുന്ധരായാം |
ശോകാനുശോകോ ഹി പരമ്പരായാ
മാമേതി ഭിന്നൻ ഹൃദയം മനശ്ച || 3.63.3 ||

പൂർവം മയാ നൂനമഭീപ്സിതാനി
പാപാനി കർമാൺയസക്യത്കൃതാനി |
തത്രായമദ്യാപതിതോ വിപാകോ
ദുഃഖേന ദുഃഖം യദഹം വിശാമി || 3.63.4 ||

രാജ്യപ്രണാശഃ സ്വജനൈർവിയോഗഃ
 പിതൂർവിനാശോ ജനനീവിയോഗഃ |
 സർവാണി മേ ലക്ഷ്മണ ശോകവേഗ -
 മാപൂരയന്തി പ്രവിചിന്തിതാനി || 3.63.5 ||

സർവം തു ദുഃഖം മമ ലക്ഷ്മണേദം
 ശാന്തം ശരീരേ വനമേത്യ ശൂന്യം |
 സീതാവിയോഗാത് പുനരപ്യുദീർണം
 കാഷ്ഠൈരിവാഗ്നിഃ സഹസോപദീപ്തഃ || 3.63.6 ||

സാ നൂനമാർയാ മമ രാക്ഷസേന
 ഹൃദ്യാഹൃതാ ഖം സമുപേത്യ ഭീരുഃ |
 അപസ്വരം സുസ്വരവിപ്രലാപാ
 ഭയേന വിക്രന്ദിതവത്യഭീക്ഷണം || 3.63.7 ||

തൗ ലോഹിതസ്യ പ്രിയദർശനസ്യ
 സദോചിതാവുത്തമചന്ദനസ്യ |
 വൃത്തൗ സ്തനൗ ശോണിതപങ്കുദിഗ്ധൗ
 നൂനം പ്രിയായാ മമ നാഭിപാതഃ || 3.63.8 ||

തച്ഛ്ലക്ഷ്മണസുവ്യക്തമൃദുപ്രലാപം
 തസ്യാ മുഖം കുഞ്ചിതകേശഭാരം |
 രക്ഷോവശം നൂനമുപാഗതായാ
 ന ഭ്രാജതേ രാഹുമുഖേ യഥേന്ദുഃ || 3.63.9 ||

താം ഹാരപാശസ്യ സദോചിതാന്താം
 ഗ്രീവാം പ്രിയായാ മമ സുവ്രതായാഃ |
 രക്ഷാംസി നൂനം പരിപീതവന്തി
 ശൂന്യേ ഹി ഭിത്ത്വാ രുധിരാശനാനി || 3.63.10 ||

മയാ വിഹീനാ വിജനേ വനേ സാ
 രക്ഷാഭിരാഹൃത്യ വികൃഷ്ടമാണാ |
 നൂനം വിനാദം കുരരീവ ദീനാ
 സാ മുക്തവത്യായതകാന്തനേത്രാ || 3.63.11 ||

അസ്മിൻ മയാ സാർധമുദാരശീലാ
 ശിലാതലേ പൂർവമുപോപവിഷ്ടാ |
 കാന്തസ്മിതാ ലക്ഷ്മണ ജാതഹാസാ
 ത്യാമാഹ സീതാ ബഹുവാക്യജാതം || 3.63.12 ||

ഗോദാവരീയം സരിതാം വരിഷ്ഠാ
 പ്രിയാ പ്രിയായാ മമ നിത്യകാലം |
 അപ്യത്ര ഗച്ഛേദിതി ചിന്തയാമി
 നൈകാകിനീ യാതി ഹി സാ കദാചിത് || 3.63.13 ||

പദ്മാനനാ പദ്മപലാശനേത്രാ
 പദ്മാനി വാനേതുമഭിപ്രയാതാ |
 തദപ്യയുക്തം നഹി സാ കദാചി -
 ന്മയാ വിനാ ഗച്ഛതി പങ്കജാനി || 3.63.14 ||

കാമം ത്വിദം പുഷ്പിതവൃക്ഷഷണ്ഡം
 നാനാവിധൈഃ പക്ഷിഗണൈരുപേതം |
 വനം പ്രയാതാ നു തദപ്യയുക്ത -
 മേകാകിനീ സാതിബിഭേതി ഭീരുഃ || 3.63.15 ||

ആദിത്യ ഭോ ലോകകൃതാകൃതജ്ഞ
 ലോകസ്യ സത്യാനൃതകർമസാക്ഷിൻ |
 മമ പ്രിയാ സാ ക്വ ഗതാ ഹൃതാ വാ
 ശംസസ്വ മേ ശോകഹതസ്യ സർവം || 3.63.16 ||

ലോകേഷു സർവേഷു ന നാസ്തി കിഞ്ചിദ്
 യത് തേ ന നിത്യം വിദിതം ഭവേത് തത് |
 ശംസസ്വ വായോ കുലപാലിനീം താം
 മൃതാ ഹതാ വാ പഥി വർതതേ വാ || 3.63.17 ||

ഇതീവ തം ശോകവിധേയദേഹം
 രാമം വിസംജ്ഞം വിലപന്തമേവ |
 ഉവാച സൗമിത്രിരദീനസത്തേയാ
 ന്യായായേ സ്ഥിതഃ കാലയുതം ച വാക്യം || 3.63.18 ||

ശോകം വിസൃജ്യാദ്യ ധൃതിം ഭജസ്വ
 സോത്സാഹതാ ചാസ്തു വിമാർഗണ്യസ്യഃ |
 ഉത്സാഹവന്തോ ഹി നരാ ന ലോകേ
 സീദന്തി കർമസ്വതിദുഷ്കരേഷു || 3.63.19 ||

ഇതീവ സൗമിത്രിമുദഗ്രപൗരൂഷം
 ബ്രുവന്തമാർതോ രഘുവംശവർധനഃ |
 ന ചിന്തയാമാസ ധൃതിം വിമുക്തവാൻ
 പുനശ്ച ദുഃഖം മഹദ്ഭൂപാഗമത് || 3.63.20 ||

|| ഇത്യാർഷേ ശ്രീമദ്രാമായണേ വാൽമീകീയേ ആദികാവ്യേ
 അരൺയകാണധ ത്രിഷഷ്ടിതമഃ സർഗഃ ||